

Equidae

Taxonomia. Classis^{III}: Mammālia^{III}; > Ordō^{III}: Perissodactyla; > Familia: Equidae.

Equus (caballus), asinus et zebra sunt bēstiae familiae Equidārum. Equidās in locō Perissodactylōrum habēmus. „Perissodactyla“ est verbum Graecum: „perissos“+„dactylos“ Latīnē „impar^{III}“+„digitus“ sīgnificat. Antīquissimīs aevīs Perissodactylīs quīnque digitī erant, hodiē equī super ūnum digitum ambulant. Digitus equīnus ungula vocātur. Nōtissimī inter Perissodactylōs nōn solum equī, sed etiam tapirī (ē familiā Tapiridārum) aut rhīnocerōtēs^{III} (familiae Rhīnocerōtidārum) sunt.

Equus ferus caballus appellātur scientificē equus domesticus (porrō tantum „caballus“). Caballus quadrupēs^{III} herbivorus, collō longō curvōque est. Virī caballōs domant ōrnantque, posteā caballīs terram, silvās clīvōsque perequitant.

Ōlim aevō classicō Rōmānī „Equum ferum caballum“ attenuātē *equum* appellābant, *caballus* appellābātur solum equus equitandī aptus, vel equus prōvectus (vetulus) dīmissae nātūrae. Mediō aevō autem Latīnē, sicut in linguīs Rōmānicīs hodiernīs, vocābulō „caballus“ appellābant virī cūncta membra huius speciē^V. Tandem Carolus Linnaeus annō 1758 (mīllēsīmō septingentēsīmō duodēsēxāgēsīmō) vocābulō „caballus“ dēsīgnāvit equum domesticum, et vocābulō „equus“ cūnctās bēstiās formae caballōrum.

Mātūrī sunt caballī trēs annōs nātī. Equa post circiter 48 (duodēquīnquāgintā) septimānās pullum gestat ūnum (geminī nam rārī sunt).

Pozn.: *Equidae*, *ārum*, *f.* – koňovití; *taxonomia*, *ae*, *f.* – taxonomie, uspořádání organismů do vědeckého systému; *classis*^{III}, *is*, *f.* – třída; *Mammālia*^{III}, *ium*, *n.* – savci; *ordō*^{III}, *inis*, *f.* – řád; *Perissodactyla*, *ōrum*, *n.* – lichokopytníci; *equus*, *ī*, *m.* – kůň, *caballus*, *ī*, *m.* – kůň; *asinus*, *ī*, *m.* – osel; *zebra*, *ae*, *f.* (*i m.*) – zebra; *bēstia*, *ae*, *f.* – zvíře; in locō (numerō) Perissodactylōrum (gen.) Equidās (ak.) habēre – řadit koňovité mezi lichokopytníky; *impar*^{III}1 – lichý; *digitus*, *ī*, *m.* – prst; *sīgnificō*, *āre*, *āvī*, *ātum* – znamenat; *antīquissimus* 3 (od *antīquus*) – nejstarší; *antīquissimīs aevīs* (abl. časový); *super* (*předl. s ak.*) – na, po; *ambulō*, *āre*, *āvī*, *ātum* – procházet se, zde: chodit; *ungula* (*equīna*), *ae*, *f.* – kopyto (koňské); *vocō*, *āre*, *āvī*, *ātum* – nazývat; *nōtissimus* 3 (od *nōtus*) – nejznámější, velmi známý; *tapirus*, *ī*, *m.* – tapír; *Tapiridae*, *ārum*, *f.* – tapírovití; *rhīnocerōtēs*^{III}, *tum*, *m.* (nom. sg. *rhīnocerōs*) – nosorožci; *Rhīnocerōtidae*, *ārum*, *f.* – nosorožcovití;

„*Equus ferus caballus*“, *ī*, *m.* – „kůň domácí“ (zool.); *scientificē* (adv.) – vědecky; *domesticus* 3 – domácí; *porrō* (adv.) – dále (v textu); *tantum* (adv.) – jen pouze; *quadrupēs*^{III}, *pedis* 1 – čtyřnohý; *herbivorus*, *ī*, *m.* – býložravec (zool.); *collum*, *ī*, *n.* – šíje; *curvus* 3 – prohnutý; *collō longō curvōque* (abl. vlastnosti); *domō*, *āre* 1 – krotit; *caballum* (*equum*) *ōrnāre* – sedlat koně; *perequitō*, *āre* 1 – projet, projíždět (se na koni); *caballō* (abl. instr.) *terram* (*ak.*) *perequitāre* – projíždět na koni zem;

classicus 3 – zde: klasický; *attenuātē* (adv.) – jednoduše; *aptus* 3 – vhodný; *equitandī aptus* (gerundium) – vhodný k ježdění; *prōvectus* 3 – starý; *vetulus* 3 – staříčkový; *dīmissus* 3 – snižený, zhoršený; *nātūra*, *ae*, *f.* – příroda, přirozenost, ZDE: jakost, vlastnost; *Medium aevum*, *ī*, *n.* – středověk; *sicut* – stejně jako; *Rōmānicus* 3 – románský; *hodiernus* 3 – dnešní, současný; *membrum*, *ī*, *n.* – úd, ZDE: část; *dēsīgnō*, *āre* 1 – označit;

mātūrus 3 – dospělý, zralý; *trēs annōs nātus* – tříletý, ve věku tří let; *equa*, *ae*, *f.* – klisna; *septimāna*, *ae*, *f.* – týden; *pullus*, *ī*, *m.* – mládě; *gestō*, *āre* 1 – nést, nosit; *pullum gestāre* – mít mládě; *geminī*, *ōrum*, *m.* – dvojčata; *rārus* 3 – vzácný;

^{III}) Substantiva (a adjektiva) 3. deklinace, v textu se vyskytují jen v nominativu.

^V) Substantivum 5. deklinace; spojení „*membra huius speciē*“ přelož: „části tohoto druhu“, tj. poddruhy.